

Rengeteg gyógyszer okozhat fényérzékenységet, sőt kiszáradást is nyáron

Több száz készítmény okozhat fényérzékenységet és válthat ki akár komoly bőrtüneteket is, más orvosságok a szervezet hőháztartására hathatnak kedvezőtlenül. Nyári gyógyszereszedési tanácsok a Semmelweis Egyetem főgyógyszerésztől, dr. Sebők Szilvia mesteroktatótól.

Antibiotikumok, gombaellenes szerek, szívgyógyszerek, vízhajtók, cukorbetegség elleni készítmények, fájdalomcsillapítók és pszichiátriai szerek – ezek mind olyan gyógyszercsoportok, amelyek használata nyáron fokozott figyelmet igényel, mert fényérzékenységi reakciót válhatnak ki.

A fényérzékenységen belül az ún. fototoxicitás felelős az esetek nagyobb részéért – mondta dr. Sebők Szilvia.

Ez akkor alakul ki, amikor a gyógyszer vagy annak bomlásterméke megjelenik a bőr sejtjeiben, és UV-fény hatására a bőr olyan lesz, mintha leégett volna: ég, szúr, fáj, akár fel is hólyagosodhat. Ezek a reakciók nem egyén-, sokkal inkább dózisfüggők, vagyis minél többet szed valaki az adott gyógyszerből, és minél több napfény éri a bőrét, annál nagyobb az esélye a fototoxicitásra.

A tünetek percekkel, de akár órákkal a napozás után is jelentkezhetnek a napnak kitett bőrfelületeken.

Az ún. fotoallergia esetében nem kémiai, hanem immunreakcióról van szó: ami nem dózisfüggő, a bőrben a napfény hatására átalakuló gyógyszer idegen anyagként beindítja a szervezet védekezőrendszerét ekcémaszerű, viszkető bőrtüneteket okozva.

Az ilyen tünet napokkal a napozás után, a ruhával fedett területeken is megjelenhet.

A főgyógyszerész hozzátette: mindkét esetre igaz, hogy a panaszok a szemet sem kímélik: égő, irritált, gyulladt szem is lehet a következmény. A visszatérő fényérzékenységi reakciók hosszú távon növelhetik a bőrrák kockázatát, ezért a megelőzés kulcsfontosságú – hangsúlyozza a mesteroktató.

Aki fényérzékenyítő készítményt szed, viseljen minél nagyobb bőrfelületet elfedő, könnyű ruhát, használjon rendszeresen fényvédőt. A kezelőorvossal egyeztetve, amennyiben lehetőség van rá, válasszon alternatív gyógyszert vagy csökkentse a dózisát, illetve inkább este vegye be a gyógyszert – mindez segíthet elkerülni a kellemetlen tüneteket.

A fényérzékenység lehetősége miatt azonban egy készítményt sem szabad elhagyni, vagy az adagolását csökkenteni a nélkül, hogy erről a beteg az orvosával konzultálna, ez ugyanis néhány esetben egészségkárosodáshoz vezethet – mondta a főgyógyszerész.

FOTOTOXIKUS REAKCIÓ

gyakori
kiváltó okok

Gyógyszerek, pl. antibiotikumok (tetraciklinek, fluorokinolonok), vízhajtók (furoszemid, hidroklorotiazid), retinoidok, vérnyomáscsökkentők (nifedipin, amiodaron), NSAID-k (ibuprofen), kozmetikumok, növényi anyagok

FOTOALLERGIÁS REAKCIÓ

Gyógyszerek, pl. antibakteriális szerek (szulfonamidok), fenotiazin-származékok, növényi anyagok (furokumarin), lokális készítmények (parfümök, napvédők, dezodorok)

kialakulás ideje	Rövid (percek-órák) a napfénynek való kitettség után	Késleltetett (24–72 óra) a napfénynek való kitettség után
tünetek	Súlyos napégésre hasonlító: pirosság, fájdalom, hólyagok; csak a napnak kitett területeken	Ekcémaszerű: viszketés, hólyagok, hámlás, nedvedzés; a napnak nem kitett területeken is
kezelése	Helyi szteroidos krémek, hűtő borogatás, fájdalomcsillapítás; a kiváltó gyógyszer elhagyása	Helyi/szisztémás szteroidok, antihisztaminok; a kiváltó anyag kerülése
megelőzés	Legalább 50 faktoros napvédő használata, közvetlen napfény kerülése, zárt, könnyű ruházat	Érzékenyítő anyagok kerülése, szigorú fényvédelem

Dr. Sebők Szilvia arra is felhívta a figyelmet, hogy egyes antidepresszánsok fokozhatják az izzadást, ami könnyen kiszáradáshoz vezethet, és ezen belül vannak, amelyek megzavarhatják a szervezet hőszabályozását is. Nyáron a vízhajtók szedése esetén is körültekintően kell eljárni, mert a fokozott vizeletürítés még több folyadékot von el a szervezettől, így a hőségben gyorsabban alakulhat ki dehidratáció, szédülés, ájulás vagy akár súlyos elektrolit-zavar – figyelmeztet a főgyógyszerész.

Egyes szívgyógyszerek (pl. béta-blokkolók) ronthatják a test természetes hűtési mechanizmusát, így a meleg a szívnek is nagyobb terhelést jelent. A különböző gyógyszerek hatásai össze is adódhatnak, ezért többféle tünet is jelentkezhethet egyszerre, amit a kánikula tovább súlyosbíthat.

Időseknél, akik jellemzően több és többféle készítményt is szednek egyszerre, a kockázat még nagyobb: náluk gyakoribb a fényérzékenység, a kiszáradás és a hőártalom. Dr. Sebők Szilvia szerint fontos felismerni a veszélyt jelző körülményeket: súlyos napégés, vagy egyéb bőrtünet gyógyszer szedése mellett, hányás és szédülés vízhajtó mellett azonnali orvosi ellátást igényelnek.

A nyári időszakban különösen fontos figyelni [a gyógyszerek helyes tárolására](#). A hűtést igénylő készítményeknél (pl. egyes inzulinok, biológiai készítmények, vakcinák) már az is csökkentheti a hatást, ha egy időre kint felejtjük a hűtőszekrényből.

A mesteroktató hozzáteszi: egyes antibiotikumok (pl. penicillin-származékok szuszpenziói), szemcseppek, kúpok és vérkészítmények, valamint a biotechnológiai úton előállított gyógyszerek is érzékenyek a melegre, illetve a jelentősebb hőmérséklet-ingadozásra. A hormontartalmú készítmények (fogamzásgátlók, pajzsmirigy-hormonpótlók) ugyan tárolhatók szobahőmérsékleten, de a 30 fok feletti meleg ezeket is károsíthatja.

Érdemes minden orvosság esetében elolvasni a pontos tárolási előírást, amit a betegtájékoztatók 5. pontja tartalmaz. Ha a gyógyszer színe, szaga vagy állaga megváltozik, azt nem szabad felhasználni, hanem a csomagolással együtt le kell adni a gyógyszertárban vagy bedobni a gyógyszerhulladék-gyűjtőbe – mondja végezetül dr. Sebők Szilvia.

Sajtókapcsolat:

- +36 20 670 1574
- hirek@szimmelweis.hu

Eredeti tartalom: Szimmelweis Egyetem

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/?p=24209>